

मातृ मृत्यु निगरानी तथा प्रतिकार्य

Maternal Death Surveillance and Response [MDSR]

-भरबल अटोप्सी -

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
स्वास्थ्य सेवा विभाग
परिवार स्वास्थ्य महाशाखा

सिकाइको उद्देश्य

सहभागीलाई मातृ तथा पेरिनेटल मृत्यु निगरानी तथा प्रतिकार्य प्रकृत्यामा भरबल अटोप्सीसँग परिचित गराई यसको औचित्य र प्रयोगको बारेमा जानकारी दिने ।

भरबल अटोप्सी भनेको के हो ?

☞ भरबल अटोप्सी भनेको विरामीको मृत्यू हुनका लागि श्रृंखलावद्ध रूपमा घटेका घटना, परिस्थिति, संकेत तथा लक्षणहरू केलाइ मृत्यूको प्रमुख कारण पत्ता लगाउन मृतकका नातेदार तथा आफन्तहरूसङ्ग गरिने प्रश्नावलीमा आधारीत अन्तर्वाता हो। यसरी प्रश्नावली तथा अन्य सूचनाको आधारमा समुदायमा भएका मृत्यूको प्रमुख कारणहरूको अनुमान गरिन्छ।

☞ अर्को अर्थमा भन्ने हो भने भरबल अटोप्सी यस्तो विधि हो जसवाट मृत्यू भएको व्यक्तिको स्वास्थ्य सम्बन्धी सूचना संकलन गरी उसको मृत्यूको कारण पत्ता लगाइन्छ ।

भरबल अटोप्सी किन चाहिन्छ?

- ☞ भरबल अटोप्सी विधिको प्रमुख उद्देश्य भनेको समुदाय तथा जनसंख्या तहमा मृत्यूका कारक तत्व पत्ता लगाउनु हो।
- ☞ यसको प्रयोग विशेष गरी व्यक्तिगत घटना दर्ता प्रणाली तथा मृत्यूको प्रमाणपत्र दिने प्रणाली कमजोर, अपूर्ण तथा बेठिक भएको; धेरैजसो व्यक्तिको घरमा मृत्यू हुने वा स्वास्थ्य संस्थाको सम्पर्क नभइकन मृत्यूहुने ठाँउमा गरिन्छ।
- ☞ यसरी भरबल अटोप्सी विधिवाट मातृ मृत्यूको मुख्य कारक रोग र तत्व लाई पहिचान गर्न सकिन्छ।
- ☞ यस विधिले चिकित्सा तथा चिकित्सा बाहिरका सूचनाहरू समेत प्रयोग गर्ने तथा परिवार र समुदायको समेत समावेश हुने भएकोले यसलाई एक व्यापक तथा विस्तृत विधिको रूपमा लिईन्छ जसले गर्दा यसवाट निकालिएका निष्कर्षहरू बास्तविकताको नजिक हुन्छ।

भरबल अटोप्सी कसरी गरिन्छ ?

- स्तरीय भरबल अटोप्सीको प्रश्नावली, मृत्यूको कारणहरूको सूची अथवा मृत्यूको कारणहरूको बर्गिकरण, रोग निदान गर्ने मापदण्डका आधार आदि प्रयोगमा ल्याइ मृत्यूको कारण पत्ता लगाइन्छ।
- अनुभवी अन्तर्वाताकारबाट मृतकका नातेदार अथवा आफन्तबाट मर्नुभन्दा अधिका विभिन्न परिस्थिति, अवस्था, लक्षण आदि प्रश्नावलीको माध्यमबाट सूचना संकलन गरिन्छ ।
- प्राप्त भएका सूचनाहरू फिजिसियनले समिक्षा गरी वा कम्प्यूटर सफ्टवेयरको माध्यमबाट रोगको अन्तर्राष्ट्रिय वर्गिकरणको आधारमा मृत्यूको कारण पत्ता लगाइन्छ।

केही सुझाव वा टिप्पणी ?

धन्यवाद

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य मन्त्रालय
स्वास्थ्य सेवा विभाग
परिवार स्वास्थ्य महाशाखा

